

HERRMANN HESSE: Ó, BRATŘI, PRYČ S TÓNY TĚMI! (1914)

Str. 1

/.../

Jsem Němec a moje sympatie patří Německu, ale co bych chtěl říci, se nevztahuje na válku a politiku, nýbrž na postavení a úlohy „neutrálů“. Tímto označením nemyslím politicky neutrální národy, nýbrž všechny ty, kteří pracují na díle míru a lidstva jako vědci, učitelé, umělci, literáti.

Poslední dobou vzbuzují pozornost skličující znamení neblahého zmatení myšlení. Slyšíváme o zrušení německých patentů v Rusku, o bojkotu německé hudby ve Francii, o stejném bojkotu duchovních děl nepřátelských národů v Německu. V mnohém německém tisku nebudou smět být v budoucnu překládány, uznávány ani kritizovány díla Angličanů, Francouzů, Rusů, Japonců. To není fáma, nýbrž skutečnost, která již vešla do praxe.

/.../

Na druhou stranu vidíme umělce a učence, kteří protestují proti mocnostem, které vedou válku. Jako by měla teď, kdy svět stojí v plamenech, taková slova od psacího stolu nějakou hodnotu. Jako by umělec či literát, i kdyby to byl ten nejlepší a nejslavnější, měl ve věcech války co říci.

/.../

Co získá Německo, když už nebude víc číst anglické či francouzské knihy? Stane se ve světě něco lepším, zdravějším, správnějším, když bude francouzský spisovatel nadávat na svého nepřítele?

/.../

Str. 2

Správně, toto není mířeno proti vlasteneckému smýšlení a lásce k vlastnímu národnímu charakteru. Jsem ten poslední, kdo by chtěl v tomto čase zapřít svou vlast, a nikdy by mě nenapadlo odvádět jediného vojáka od jeho povinnosti. Když už se střílí, má se střílet – ale ne kvůli střílení samotnému /.../, nýbrž abychom mohli zase co možná nejdříve pokračovat v lepší, vyšší práci! Nyní se každý den zničí mnoho z toho, o co se všichni dobře smýšlející umělci, učenci, cestovatelé, překladatelé, žurnalisté všech zemí celý svůj život snažili. To se nedá změnit. Bláznivé a nesprávné však je od každého, kdo kdy alespoň jednu jedinou světlou hodinku věřil v ideu lidstva, mezinárodní vědu, na krásu v umění neomezující se na jeden jediný národ, pokud nyní, vyděšen tímto monstrem, zahodí vlajku i to nejlepší ze sebe do všeobecné zkázy kolem nás.

/.../ naším úkolem se stalo uchovat alespoň kousíček míru, vytvářet mosty, hledat cesty, ale ne proto, abychom do nich udeřili a ani ne proto, abychom ještě více otřáslí základy pro budoucnost Evropy.

/.../

Že stojí láska nad nenávisť, porozumění nad hněvem, mír nad válkou, právě to do nás musí tato nešťastná světová válka vypálit ještě hlouběji, než jsme kdy doposud pocítili. Jak jinak by nám mohla být přínosem?

(překlad: MT)